

Czíslo 18.
2. meje.

Bomhaj Bóh!

Lětník 25.
1915.

Sy-li spéval,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spar mérny
Čerstwosć da.

Njech ty spévaš,
Swérnje dželaš
Wśedne dny;
Džen pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođi ty.

Z' njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokrew će!

→ Hserbske njedželske lopjeno. ←

Wudawa so kózdu šobotu w Ssmolerjez knihicísczerni w Budyschinje a je tam sa schiwołtětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Cantate.

Mat. 20, 18—20.

Tole słowo Boże nam praji:

Kal kraſzuje tón Knjes žwój sbóžnikowski ſkutk
na semi wobſanku.

1. Wón ſjewi ſwoju wschehomóz.
2. Wón poruczi, roſpſchesczerač jeho kraleſtwo.
3. Wón ſlubi, so chze ſtajniſe bliſko býcž.

1. Na horje ſjewi so tón Knjes ſwojim wucžobnikam. Jako jeho woſladachu, padnychu někotſi psched nim dele. Někotſi pak dwělowachu. Duž wupraji wón te ſłowa, kotrež wſcho dwělowanje poraža: Mi je data wschitka móz w njebjieſach a na ſemi. Dženža jich wjele dwěluje, so je Chrystus wěrny Bóh. Czlowiske dopočasma ničjo njewucžinja. K temu Knjeſej dyrbimy ſhwatačz a jeho ſłowo ſlyſhcz: Mi je data wschitka móz. A wón je twoj Sbóžnik, kotryž ſmě tak wo ſebi rěcdecz, twoj dobrý paſtý. Móz je jemu data, niz na wěſty čzaſ, niz s někajkim wobmiesowanjom: Wschitka móz, na pshezo. Wón ma ſaſo džela na knježerſtwje a kraſnoſci Wótza. Jeſuš Chrystus knježi jako kral w njebjieſach. Wón ſam móže i Bohu prajicž: „ja chzu“, a na ſemi, hdźż wón praji, ſtanje ſo. „W njebjieſach a na ſemi“ to je naſcha ſbóžnoſci; wón tón ſkutk, kiz we wutrobach wěrjazych ſapocžnie, pschedwiedze hacž do njebjieſ, hdźež jeho ſkutk psched Bohom wěcznje placzi. Luba wutroba, mózesch ſo

ſastróžiež, ſo masch tajfeho mózneho pomožnika a knjeſa? dyrbjeli ſo bojecz kſcheczijanskeje zyrfwie dla? Ani helle ſrota njebudža ju pſchewinycz. Bojisch ſo ſwojeho žiwenja? Budž wěſty, taž Pětrej na morju, podawa wón tebi ſwoju wschehomóznu ruku. Bojisch ſo ſmjerče? Wón je ſmjerči móz wſał. Jemu je tajka móz data, dokelž je ſwoj nadawč na ſo wſał a dopjelič, czlowjekow wot hrěcha wumóz a woſolo ſebje ſhromadžiež w kraleſtwje Wótza.

2. Tajki Knjes ma móz, pſchikasnju, porucžnoſci wudacž: „Džicze a wucžce wschitlich pohanow a kſcheczicze jich w mjenje Wótza a Gsyna a ſwiateho Ducha.“ Niz ſi mječzom, ale ſe ſłowom hnady, ſi evangeliom měra dyrbja wucžahnycz. W jeho mjenje dyrbja wabicz: Bojicze ſem wschitzu, kiz wę ſprózni a wobczezeni ſcze. Zapoſchtoli ſu po tej pſchikasnji czinili, a ta pſchikasnja dženža hiſchcze placzi: „Džicze!“ Szłowo a kſcheczeniza ſtaj taj ſredkaj teho Knjeſa. Boże kraleſtwo njedyrbi jenož twarjene býcž na naſchu wěru, ale tež na tón ſkutk, kiz Bóh nad nami ſtukuje we ſwiatej kſcheczenizy. Wot ſpočatka ſwojeho žiwenja ſtejich pod kſcheczeńskej hnadu. To dyrbji tebi mózny troſcht býcž: ja ſzym kſcheczeny na mjeno trojenickeho Boha. Dokelž ſy kſcheczeny, masch tež porucžnoſci, Božu wolu czinicž. Ta porucžnoſci je tež twoja, mižionski ſkutk dokonjecz. Narukn jón lubowacž. Bjet ſi wutrobu džel na roſſchěrenju Božeho kraleſtwo, a ty žohnowanje we ſwojej wutrobie ſacžujesch. A tajka poſkuſhnoſci tež ſwoju mſdu namaka.

3. „Hlaj, ja ſym pola waſ wſchitke dny hacž do ſkónečenja ſwěta.“ Níz jeno kral mozy a kraſnoſeže wón je, ale tež dobrý paſtýr, ſwěrny wodžer, pscheſzelny troſchtař. Taſo tajki chze wón pola naſ bycž wſchitke dny. Tudy na ſwěče njeje bědzenja kónz. Wulka je móz njewěry. To chze wutrobitoſcz ſpadnycz, hdyž Bože kraleſtwo po ſdacžu do předka njekrocži. Wjèle nuſy a hubjenſtwa je wſchudže. Wſchudžom ſu ſprózni a wobcezezeni. Budče ſtroſchtni! Wón praji: „Ja ſym pola waſ.“ W tým mamy najwjetſche žohnowanje. Schto chze wuczobník Jeſušowý ſebi wjazy žadacž, kiba ſwojeho Sbóžnika ſameho? A wón tu je, hdyž jeho tež njewidzimy, hdež cžemne mróčalki pohladanje faczmija. W nuſy ſebi myſlimy, ſo ſym wot Boha wopuſteženi, a runje tehdom je wón najbližſhi. Hdyž je něſchto, na cžimž je wěſcze pósnačz, ſo tón Knjes tu je, dha je to jeho kſchiz. Jeſuš a kſchiz pluſchataj hromadže. Vjes kſchiza njemóžemý tudy žaneho Jeſuška měčz. Schtóž chze jeho bycž, njež jeho ſnamjo. Derje nam, ſo móžemý ſobudželacžero bycž ſa jeho kraleſtwo. Hnadne ſwětlo jeho woblicza ſwěczi ſo do wſchech, tež do najmjeňſchich prázowanjow ſa jeho kraleſtwo a cžini je wulke a kraſne. Pschetož jemu je data wſchitka móz w njebježach a na ſemi, a wón je pola naſ wſchitke dny hacž do ſkónečenja ſwěta. Hamjeń.

Twaſmy Bože kraleſtwo!

O wſchehomózny Sbóžniko,
Ja ſ wýžkoſeži hladam
A ſebi twoje kraleſtwo
Tu ſ zhléji duſchu žadam —
To kraleſtwo, kíž na ſemi,
Dha, Jeſu, něhdyn ſaſoži
Wſchém cžlowíſkim duſham ſ ſvožu.

Hdyž wono paſ ſkutk cžlowíſki njej,
Níz wot tuteho ſwěta,
Dha ſteji w mozy njebjeſkej
Tu jaſo Boža hěta;
Du hela pschemož njemóže,
Schkit jejny Jeſuš Khrystuſ je
Hacž do ſkónečenja cžaſa.

Njech, Knježe, twoje kraleſtwo
Sſo dale roſpschecžera,
Daj, ſo kče pschego rjeniſho
W nim pobožnoſez a wéra;
Haj, njech cži klinči na ſwěče
Cžescz, khwalba po wſchém cžlowiſtve,
Cže kóždy kraj njech klawi.

Tež njepſchecželam žyrkwinym,
Kíž twoje mieno hanja
A ſe žiwenjem hjesbóžnym
Cže pschego ſ nowa ranja,
Chył džinwý hnady poſkaſacž,
Tim ſ wobrocženju dopomhačz,
So tebje ſ nami khwala.

Wſchech wěrjazhých paſ twój Duch cžer
A wuſwjecžui jich wolu,
So ſměja w ſwojej duſchi mér,
Do twojich kaſnjow ſwolu;
Pschez hluſje njech Duch ſaſoži
Tich w twojej ſwiatej wěrnoſci,
Dha njejima jich cžemnoſcz.

A tak we Božim kraleſtwo
My ſ wěrjazymi wěmy,
So tam we raju kraſnoſeže
Schat wocžakowacž ſměmy,
Kíž Boža hnada wobleſa
Tych, kotsiž wěrja do Khrysta,
Sſo jeho kſchiza džeržo.

K. A. Fiedler.

Wostań pola mje!

Pój, Jeſu, wostań pola mje!
Budź ſ hoſćom w mojej wutrobie;
Cži luboſež durje wotewrja
A wotpočink w njej poſtieža.
Mi ſobu pſchinjež, ſchtož ty moſch,
Njech mojej duſchi ſ ſbožu daſch
Mér Boži, miłość njebjeſku,
Kíž doby wſhemu cžlowiſtwu.
Hlej, mój džen ſo tež naſhila
A nóz mi ſiwa cžemnita;
Duz budź mój hóſcz, ja proſchu cže,
Ach, wostań ſ hnadu pola mje!
Budź moje ſwětlo w cžemnoſeži,
Kíž wutrobu mi roſſwětli
A roſecžeri hréchow cžmu,
So do njebja pucž njeſmylu.
A jima mje ras ſmijercze nóz,
Dha pomhaj mi pſches ſwoju móz
A daj, ſo ſ twojej ſaſkužbu
Ja potom ſbóžnje domoj du!

K. A. Fiedler.

Marscha, pſchirodna macž.

Hisčeze jena wježna ſtawiaſna, ſpižana wot Waſka.

(1. Poſtracžowanje.)

„To je tola helska wěz, kmótsje!“ woſasche ſ wulkej nahkoſežu jemu napſchecživo. „Bovorozgeno, ſchto dha dýrbi ſ teho naſtačz? Ta mam ſa to, namaj je ſo najhórje ſeſchlo, ja ſym zhlé wo wſcho pſchichoſ; Wam ſu tola ſ najmjeňſhemu hisčeze kulkſ ſtejo wostaſe.“ — „Haj, džafowanó Bohu!“ rjetny Měrczin wježele. — Nowak poſlada ſe ſpodžiwanjom na Měrczinowe mérne, Bohu poddane woblicžo. „Nó, kmótsje, to dýrbju prajicž“, ſawoła ſ hlowu wijo, „Wy ſeže mi prawy flegmatiká, pſchetož mje tola to helleſe njewjedro do cžista cžiſlo njeje, ja mam ſkerje hisčeze něſchto pſchihadžicž; ale kaf ſ Wami budže, to njewěm.“ — „Ta tež níz!“ poſmja ſo Měrczin. „Do tak cžežkých wězow ſo tež njethlam.“ — „Kaha to tak?“ praschesche ſo Nowak. — „A, dokež budže to luby Bóh drje lepje roſymicž. Wón je ſchlitowař mojeho žiwenja, Wón tež mje njewopusheži.“ — „To dýrbju tola prajicž!“ rjetny Nowak ſ wospijetowanym hlowuvičzom. — „Scže Wy druheje myſle?“ praschesche ſo Měrczin poſměwajo. „Wěſte je, ſo jedny pſchi taſkich myſlach taſ lohko hlowu njeshubi, a je ſebi pódla tež cžežke brémjo ſ wutroby walik. Hdyž ſo jedny we wutrobie prawje ſměruje, pſchidže hisčeze naſkerje na myſlicžku, ſchto ſ Božej pomožu dale ſapocžecž.“ — Nowak budžiſche jemu rad wotmoſwil, kaž jeho njewěra jeho wucžesche, jako na pſchikkad: „A, kaf móže ſo luby Bóh wo kóžde polo we wſchech wžach ſtaracž? a ſchto pomha potom jeho pomož? Schtož je ſ deſhczom ſapadane, je ſapadane! Ale jemu bě hańba, wbohemu staremu mužej, kíž bě taſ wjèle ſhubiš, hisčeze jeho jeniczki troſcht rubicž; a wýſche teho bě něſchto w Měrczinowym waſchnju, ſchtož jemu

węste strachowanje načini, kotrež ſebi ſam prawje wułóżicž nje-móžesche. Wón rjekný ſ hordym pohladom: „Nó, kóždy ma ſwoje waſchnicžko; ja pſcheju, ſo by ſo Wam derje ſchło.“ — S tým ſłowami krocžesche po bróſdze dale, a Měrczin ſo na dompučž poda.

Mjes tým bě Wórtu domach we wulkim njemérje, a jako tónle njemér wjazy ſniescž njemóžesche, džesche bratrej napſchecžiwo, ſo by ſhonika, ſhoto je njewjedro načiničko. Tačo bě Wórtu dom wopuſchczila, a Lejna zyłe ſama woſta, ſtupi ſaſo k malemu wokajescku, a hlaſesche ſamyſlena wen. Na njewjedro wjazy njepomyſli. Prjedy drje bě na njo myſliká, a czechzine žakoſczenje a nanowý ſrudny pohlad běſchtej jej bliſko ſchlej, ale wona mějeſche dobre dowěrjenje, ſo ſnadž tak ſlě njebudže, — tač młodocž wſchaf pſchezo wſchitko lóžſho woſmje a měni, hižom radu wjedžecž. Lejna ſo ſtrowa čjujeſche, nanej a čecze hižom ſobu pſchepom-hacž. Mětk běchu jejne myſkle lobrka na wulkim burſtím ſuble, jejna wutroba wižasche na Kožakez Míkkawſchu, jeniczkim ſyñu najbohatschego bura we wſy. Wona tež wjedžesche, ſo wón ju runje tač lubowasche, tač wona jeho; ale wonaj to hiſcheze tajeſchtaj, dokelž ſwojego ſboža hiſcheze wěſtaj njeběſchtaj. Míkkawſch bě ſyn bohateho ſublerja a Lejna džowka khudeho ſahrodnika, a nichto drje na to njemyſlesche, ſo budžetaj wobaj muž a žona, hacž wonaj ſamaj. Míkkawſchowý nan bě hordy muž, a pſchi tým bu hiſcheze khětro wot ſwojeje druheje žony, Míkkawſchowéje pſchirodneje macžerje, woblnježený, kiz bě hiſcheze hordžiſcha hacž nan, a kiz zyłý dom po ſwojej hlowje wjedžesche. Ta bě dawno wotkudžila, kaf ſ Míkkawſchom budže, ſo dyrbjesche ſebi jeniczku džowku hoſanskeho wuja bracž a ſo tač do druheho ſubka ženicz. Zeho młoda pſchirodna ſotra pač dyrbjesche na nanowym ſuble ſawostacž a ſebi ſyna macžerneje ſotry, Wobuſez Fryzu, bracž. Míkkawſchowý nan, tač tež czi druhý wobdzeleni starschi to wſchitko ſa jara dobre ſpōſnachu. Wjetſhi džel bohathch burowý njeprafcheju ſo, hdvž chzedža ſwoje džecži woženicz, ſa hódnoscžu cžlowiekow, a kaf ſo drje wutroby w hromadu namakaju, woni prafcheju ſo wjèle naležniſcho ſa hódnoscžu ſubkow, a kaf by ſamoženje k ſamoženju ſo namakalo, hacžrunje jara husto na pſchitlach widža, ſo jeno njesbožo ſ tajich mandželstwów pſchitndže; haj, hacžrunje to ſami na ſebi ſhonja, dha tola na to njedžiwoju. Tu rěka: Ža ſa ſwoju džowku žadyn dwór we wſy njewém, ja ſo dyrbju dale wobhladowacž, město teho ſo ſwérny nan praji: Ža žaneho muža we wſy njewém, kotrejuž mož ſbožo ſwojeje džowki do-wěrič, ſotryž by jej ſwérny wodžer był a ſa jeje czaſne a wo-žebje ſa jeje wěčne ſbožo ſwérnu ſo starak. Staraj Kožakez tež pſchi ſastaranju ſwojeju džecžow měnjeſchtaj: „Seno ſo prawje w połnym ſedžitaj, dha ſo wſchitko druhe hižom namaka; a nje-budžiſchtaj drje njemało njemdríkoj, byſchtaj-ſi Míkkawſchowé myſkle ſnaſkoj.“

Míkkawſch běſche tule njedželu popoſdnju pola dobrých pſchecželow, hdžej bě tež Lejna ſ druhimi młodymi holzami pſchitndžem. Pſchi tým njewjedrje pomysli Míkkawſch prjedy na Měrczinowe, džižli na ſwojego nanowe polo; ſledy bě nimo, dha hižom won běſche, a widžesche to wupuſczenje, prjedy hacž Měrczin won pſchitndže. Zyłe naſtróžaný pſchitndže dom, a jeho starschej njemóžeschtaj jeho ſrudobu ſapſchijecž, hdvž tola běchu jich pola zyłe njewobſchłodžene woſtaſe. Míkkawſch jeno pſchezo na žakoſcž lobrka pola Budychęz myſlesche, a budžesche wutrobnje rad pomhał. Tačo ſo ſaſměrkny, běſche, ſo by ſ Lejnu po-rečał, do maleje haſti, ſotraž nimo Budychęz dwora do polow wjedžesche. Lejna bě jeho ſ dwora wuſtupicž widžala, wočini małe komorzyne woſto a poda jemu radostnje ruku. Míkkawſch jej hnuth ruku tlobžesche a rjekný: „Lejna, njerudž ſo, ja Wam pomham.“ — „Te tač ſlě?“ woprascha ſo Lejna. — „Ty jo hiſcheze njewěſch? Haj, ſlě je; ale ja Wam pomham.“ S tým

jej ſožanu móſhnicžku do ruky ſtlocži. „To daj nanej, ja to rady dam, ſarvěſče!“ pſchistaji hiſcheze, a jeho woblicžo ſ wjekelom ſo roſjaſni. — „A ty měniſch, ja možla te pjenesz nanej dacž?“ rjekný Lejna naſtróžana. — Míkkawſch ſpodžiwaný na nju po-hladny. „Czechvola dha niz?“ — „Dha dyrbjal ſo wón drje tola džiwačž“, wotmolwi Lejna a bu woheńčećwjená. „Né, to njeńdže; ja to nihdý njecžinu.“ — „Nó, derje, ja možu jemu je ſam dacž“, rjekný Míkkawſch trochu mjerazý. — „Haj, cžiň to!“ rjekný Lejna troſchtowajo. „Hdžj jow po ſchězežy k polu won džesch, ſetkaſch jeho ſ Wórtu. A wsmi tež mój wutrobný džaf, Míkkawſchó“, cžiſhinko pſchistaji, a poſtici jemu ruku. — Míkkawſch iejnu ruku ſ woběmaj rukomaj džeržesche: „Ta Če njepuſchczu, Lenka, to mi wěr!“ prajesche, a wobrocži ſo ſ kchwatkom wot njeje.

Lejna ſbožowna ſa ſwojim ſwérnym Míkkawſchom hlaſasche, a do myſlow ponörjena ſledy pſtný, jako nan a Wórtu do jſtvy ſtupiſchtaj. Nan bě cžichi, Wórtu pač cžim ſrěčliwiſcha. Wěſtoscž njesboža bě jej lóžſho njescž, hacž njewěſtoscž, a pſches wupraje-nje chyſche ſebi wutrobu poſložicž. „To njesbožo je tu, Lejna! ale ſ tym ſenjeſom chzemý ſo ſniescž. Na Twój len poſladacž, je žakoſcž. O ja wěm, ſhoto to rěka, hdvž druhe holz ſwefele trěja a wochluja a ſwoju radoſcž nad dželom maju, a jedyn dyrbi prósdtu pſchihladowacž.“ — Lejny ſo ſyly ſo ſizomaj ronichu, ale ſamu ſebje troſchtowajo rjekný: „Mamoj tola hiſcheze wot loňſchego lenu, cžeta; nimamoj nicžo druhe cžinicž, dha ſo cžaſkom pilnje pſchedžemoj a mamoj pſchichodne naſečzo nad wulkim płaṭ-blědženjom naſu wjefele.“ — „Haj, něſhto wſchaf pſchezo je, ſhotož mož jeneho ſwjeſelicž“, rjekný Wórtu, „jeno ſo ſo wočzi wožinitej. Wulke ſbožo je, ſo ſym telko běrnou wu-badželi, duž jemh pilnje běrný a ſtót tež. Šchto ſ wboheho ſwérjeſza, ſ teho liſhaka budže, to njewém. Wovha ani ſornjatka njefyda. Ale tež to ſo namaka. Tola hiſcheze jene wjefele dyrbju Čži ſobudželicž, pſchetož wono tola derje cžini, hdvž ſo dobrým cžlowiekam do wutroby poſladnje. Runje jako ſo ſ pola wročicž chyſhmoj, pſchitndže namaj Kožakez Míkkawſch napſchecžiwo a chyſche nanej ſto toleť dacž jako požeſonku, tač prajesche, a bě na nim widžecž, kaf rady by je wotbył; ale Měrczin njehaſche, a mějeſche tež prawo.“ — „Njechaſche?“ prafchese ſo Lejna zyłe ſamyſlena. — „Ali, kaf ſmědžesche pjenesz ſebi bracž wot teho młodeho pachoła, tač mjelečo ſtareju? Pſchetož teho dyrbjesche ſo Míkkawſch wuſnacž, ſo taj nicžo wo tym njewěſtoj. Wón pač měniſche, ſo ſu jeho nalutowane pjenesz, a na Michała budže ſo połnymi ſetami, tehdý doſtanje ſwoje zyłe macžerne herbſtwo, a mož ſo nim ſapocžecž, ſhotož chze. Tola Měrczin pſchi tým woſta, won ſo nim njeha niežo ſtadžu cžinicž měč. Ale ruku dobremu pachołej tlobžesche, a ſyly ſamu do wočzow ſtupichu, jako prajesche: „Boh Če ſwarnuj, Míkkawſchó!“ — Lejny tež ſyly we wočku ſtejachu. „To mje bóle ſwjeſeli, hacž mje naſche njesbožo ſrudži“, rjekný na to. — Wórtu na nju ſo boka poſladny. Lejna pač ſvěſtne ſtu wopuſchczi, ſapodženu wjecžer pſchihotowacž.

Měrczin dženža k jědži modlitwu nutriňſcho ſpěwasche hacž hdžy prjedy; to bě jeniczke pſcheměnjenje, kotrež bě na nim ſpōſnacž. Po wjecžeri wſa ſaſo ſwoju wulku bibliju do rukow, wſchitzu tſjo ſeſhydachu ſo ſa blido a Měrczin cžitasche Mat. 6, 24—34, hdžej wo liliach na polu a wo ptacžach pod njebjeſami ſteji, a hdžej rěka: „Pſtajcze pač najprjedy Bože kraleſtwo a jeho prawdoſcž; dha budže wam to wſchitko pſchidate.“ Wórtu a Lejna nutrije pſchipoſkuchowaschej, a jako ſo lehnyč džechu, dyrbjachu ſebi wſchitzu wuſnacž, ſo ſamu tač pſchewulku ſtýſknoscej njeſacžujo; haj frute, wjefele dowěrjenje bě jich wutroby napjeličko. „Wono budže lepje hacž ſebi myſlimy“, rjekný Měrczin ſ jaſným po-hladom, „ſpomítej na mnje, ſo ſym to prajil.“ (Pſchichodne dale.)

Evangelium njes Ssłowjanami.

Spis farat Schwjela w Deschnje.

(Pofraczowanie.)

7. Główczy.

Ssłowackim snajesch; po wschém fraju khodža, přajimy jim „schlabajo“ abo „pažlicžfarjo“. Tich wózny fraj je podpoł-nózna Wuherska. Kraňne wýžupe horissa bo tam ſ njebju ſbě-haju. Karpathy ſu hraniza mjes pólſkim a ſłotwaffskim narodom. Rjanty lud ſu Ssłowazh. Sswižni mužojo poſſicžeja we ſtwojej narodnej draſcze luby napohlad, noſcha fožane kholovh, frótku joptku, wutschitwanu koſchlu, kulojty niſſi klobuč. Žony ſu ſažadžite a mózne, jich draſta je podobna naſchej ſerbſſej, ſajkaž běſche a je w Lischkowſſej a Sslepjanſſej wožadže.

Něhdy běsche ſłowafſki lud mózny a wobſydlí ſznano wjazh
hacž poſoju nětežiſcheje Wuherſſeje. Hłowne město Budapeſt le-
žesche w jich kraju. Morawſke kraleſtwو wjerch Rostislaſva wo-
pschijs tež ſłowafſku; předh naſpomnjeny wjerch ſwiatopluſ
mějeſche tam ſtwój hród. Poſdžiſho pschiidže ſłowafſfa ſt pós-
ſemui kraleſtwu, pod ſtwiatym Schęzepanom paſ ſt Wuherſſej.
Dívójz̄y bě ſłowafſka ſama ſ knjefom a to pod wjerchom Ma-
touſch Čzaſ-Trenčiſkim a w cžaſtu Huſitow pod Janom ſiſkym
ſ Brondyža 1440—62. Tehdy běsche ſłowafſka rěč ſtaſ roſſchě-
rjena, ſo fral Wladislaſ II. Wuherſki ſejm w cžesſej rěči wje-
džesche.

Dženža je škowaffski lud žitano najhubjenschi w zhlej Euro-
pie. Podtlóčowaní w narodním nastupanju wot Maďarov,
wuzvýzani w hospodařství nastupanju wot Židov leží wón faž do
rječasow sputaní. Lud je bo taf do wotrocžkowstva naučežil,
so ani njevě, faž hubjenje bo ma. To wobšwětla žlédovaza
bajka: W njeměrnym lěcže 1848 džesche Šsłowaf do města. Po
pucžu setka jeho cžrjóda maďarskich rebelantow. Woni bo jeho
prashachu: „Schtó by?“ Wón wotmošvi: „Svym Šsłowaf.“
Hnhydom jeho pscheprashachu. Grudný džesche dale. Po něfotrym
čažu nadejdže druhu kopižu. „Schtó by?“ na njeho ſarejo-
wachu. Wón bo nowych pukow bojesche, duž wotmošvi: „Svym
Maďar.“ Ale tucži ludžo běchu Rhorivatojo, njepſchecželjo Ma-
ďarov. Š hrošným ſvarjenjom pschebibu jeho hischeze hórje-
hacž prjedawši. Šsłowaf džesche dale a setka bo s wotdželsku
fhěžorskich wojašow. „Schtó by?“ prashha bo forporal. Šsłowaf
jemu fhribjet wobrocži prajo: „Schto dha bo prashesch, bij jeno,
bij!“ Wot teho čaža, so je Wuheréška ſažo žamostatna, je frjudo-
wanje Šsłowafow psche wscho hroſne. Pschiffadow tajkeho pod-
tlóčowanja njechanu tu naspomnicž, Bóh daj, so by bo tež tu po-
lēpschenje stało.

Hdyž je lud w tajfich frudných wobstejnoscích, dha njeje džin, so jich jara wjele s wótzneho kraja wutzáhaju. Najwjažy ſo do Ameriki wobroczeja, wjele je jich w Ruzowſſej, Bolhařſſej, wjele jich czáha do zufbbu na ſaſklužbu a jento w ſynije ſu doma. Tajfich je tež w Němſſej wjele.

Evangelska wěra namaka mjes Gšlowafami hižom sa ežaž
Husitow wjele pschecželotw. Shromadna rěcž je jich w duchow-
nym nastupanju s Czechanti swjaſała. Potom ſo pschisamkných
Lutherskej wuežbje. Hdž buchu evangelszv Czechojo pschescžehani,
wobrocži ſo jich wjele do Gšlowafsfeje, ſo buchu ſo tam ſkhowali.
Ale tež tam ſo pschescžehanje ſběhny. 1671 bu w Preschowje 20
semjanow dla evangelskeho wuſnacža ſ ſmijereži ſažudžentych.
1675 bu 40 evangelskich předarjow jaſo motrocžzv na galerh
(ſódže) pschedatych. Tola je ſo doſež wjele evangelskich ſdžeržalo.

Liczba Slovákov je dženža po věrydostojných powjesczach wokoło 2 600 000, wot nich je na 620 000 ewangelickich augsburg-
fiego wiernacza. Reformowanych je jeno na 10 000. Wojsadów
maju 298, filialów 170, zýrkivjow a modlitwovnjow 342, schu-
łow 425, wyczerjow 500. Po druhéj powjesczi je čisto ſłowiakſkich
wojsadów 198, ſłowiakſko-madžarskich 98, ſłowiakſko-němickich 11,
ſłowiakſko-němicko-madžarskich 23. Reformowanych wojsadów je
11. Po duschach ma najmjeńsza wojsada 300, najwjetša 28 000,
w pscherku maju 2000.

Někotry hľadový muž je se Slovákovom wuſchof, kaž Košarí, Schafářík, Schtur, Kuzmaník a dr. Slovák běſche tež Samo Tomáſchik, pěſnícer snateho ſpěva „Hej, Slováne“, wo ſotrhomž ſpišaczel Kalinečka praji: „Ta pěſeň poſběha thřazv nad Vižku a nad Dunaju, kotsiž nijewjedža, ſo jednoru Lutherſti knjes jich žil poſběha, ſo dýrbja ſo nimovólnje dac̄ pschijimac̄ ieho ſapalit“ (Slov. Pſehelad 1913, 345). Evangelízy ſteja wěrnje

f swojemu narodej. Snajeť tamných wobstejnoscžow (St. Klima) piſche: „Jeſli ſo budže hłotwaffſka rěčž ras haſnhež, dha budže ewangelſki farſſi dom pozledni, w kotrymž ſo wona nałoža.“

Ssłowacki lud je zhrkwiensz̄y a nabožnje smyžleny, a sa Bože
kralestwo rad dawa. Zhrkej s městnami duchownu nisu luda nije-
widži, s městnami pač džela wěrnje na jeho nabožnym posběho-
wanju, wožebje w Liptowskim, Nitraňskim a Turcžanskim wo-
krježu. Niedželske predowanje ho w macžernej rěči stava, bohu-
žel pač žada wyschnoscž s možu, so ho tež w čisto-ssłowackich wo-
žadach porjadnje madžarsz̄y předuje. W biblijskich hodžinach,
pschednoschfach atd. džela ho nad mlodžinu a wožadu. Sa wulku
licžbu žyrotow stara ho žyrotniza w Modře, katraž je ho psches
darh žyleho luda natwarifa. Olejschi čaž hizom wojuje ho psche-
čiwo alkoholismej, kotrež je najwjetša schkoda sa lud. Tudu
steji na přením městnje Kristina Rohowa, džowka evangelskeho
fararja. Wona ma fražny dar powjedanja. Žylý rjad lubosnych
knížkow je wona spisala, někotre žu do wjele rěčow pschełozene.
Wona tež ludži po wžach wophtuje a s nimi nabožne shromadženki
wotdzeržuje. Sslyšchmy, kaž wona tajku domijazu nabož-
noſcz wopiszuje. Wona pische: „My ſmū w jednorej burskej
stvoje; wulka wižaza lampa dawa žwětlo, mjes wočnomaj steji
jeniežki stólcžk sa předarja, hewač steja ťawki. Khuda je řtiviežka,
ale Boža fražnoſcz žwěczi s wočow shromadženych. Pschi boču
předarja steji ryncežk starých mužow s czežnimi schěrymi wložkami.
Hadriwoſcz je widžecž na jich woblicžu. Woblecženi žu doshe běše
koſchle a krótki čorut laz. Dale žu tam mlodschi mužojo w fraž-
nje wuschiwaných koſchlach; potom žony, mlode macžerki se žwo-
jimi džecžatkami a rjane holžy. Kóždý pschitomny ma bibliju
w ruzh a jich woči hladaja pač na předarja, pač do knihi. A temu
to nízne spěwanje, to pobožne modlenje, wschitko je lubosne.
Rajka woporniwoſcz je pola nich! Bratr Struhar je se žwojim
žyłym domom wěrjazh. Wón wobdzela se žwojim žyntom male
kubleschko. Wobaj pač wěstaj, so kſchesežijan tež se žwojimi pje-
njesami Bohu žluſcha. Wonaj dawataj džecžatk wot wscheje ſa-
žlužby ſa Bože kralestwo. Pschichodna džowka Suisanka ma runje
tajku luboſcz ſ dobrej ſkutkam. Hdych ſa žwoje shromadženych male
býrgliežki trjebachmy, ſažluži Suisanka ſ tkanjom a wuschiwa-
ujom pjenjesh ſa nje.“

Schfoda, schfoda, so maju poła Szkołwafow faž tež hevwaf tak husto injes złowjansſimi narodami powołani wjednizh, semienjo a wsdzělani tak mało luboſcze ſzwojemu ludej a bo radscho wjetſchim a friježazym ludam pſchisamfuja hacž ſzwoju pſchiſluſchnoſcz pſchecžiwo ſzwojentu ludej dopjelnieja. Tak ſrudnje to je, hdvž najſwječiſche, ſchtož cžlowjek na, jeho nabožne potrjebnoſcz, bo ujewužiwaju ſz podtlóčowanju pſchitarodženeho bheža, ſak luboſnje paž ſlinčzi Boža ſhwalba, w bratſſej luboſczi wot wulfich a małych, wot bohathch a ſhudych ludow ſpěwana. Njech džělo bo ſwijaſa ſz nadžiju na Božu pomoz, so by tež tu nowe ranje duchowneje ſzwohody a wérneje pobožnoſcze ſakeželo.

(Předchodnje dale.)

Wschelake s bliska a s daloka.

— Komitej sa ſerbiſki trala Albertowý fond mějeſche ſtwoje
četne poſedženje předu 21. aprileje popołdnju w Šerbiſkim Domje.
Přítomni běchu knjeg ſanonikus Žur, knjeg justizní radžiczel
Buň, knjeg farař Gólcž a wucžer Polan. Mějeſche ſo 110 hr.
všdželicž, a wobſanku ſo, je po potrjeboſczi na 3 wudowý
rahe ſemrjethch ſerbiſkich wucžerjow roſdawacž. Wuplacenje pod-
ajerh je ſo 23. aprileje, jako na narodným dnju njeſapomnitého
trala Alberta, mělo. Tež poſtaji ſo, ſo ſo połna dań pſchichod-
tje njerosdželi, ale ſo ſo něſchtó ſ powyſchenju fondoweſho kapitala
načoži. Tež ſo nadžija wupraji, ſo ſo tež knježa ſerbiſz̄y wucžerjo
ve ſwojej ſhromadnej konferenz̄ wo powyſchenje kapitala pſches
vobrowolne darh staraja.

— Turkoj ſu poſla Dardanellow wulſe dobycze meli. Hdyž ſu Ŝendželčenjo do ſwěta won trubili, ſo nětko druhí ſylny nadběh na Dardanelle czinja, kotrýž ſměje wuſpěch, je nětko jich nahladnoſcz pſches tole wulſe podleženje czerpič a drje nětko pósnaſa, ſo ſo Dardanelle dobycž njeſehodža. Mén pak ſaſho pósna-
wamh: Bóh ſteji napſchecžiwo hordym a wón ſam knjeſtwo
mohří